

DISSERTATIO INAUGURALIS ANATOMICO - MEDICA
SISTENS

SINGVLARIA QVÆDAM
AD VESICVLAM FELLEAM
EIVSQVE BILEM SPECTANTIA

QVAM
DIVINI NVMINIS AVSPICIS IVSSV ET AVCTORITATE
GRATIOSI ORDINIS MEDICI

PRÆSIDE
VIRO ILLVSTRI EXCELLENTISSIMO ATQVE
EXPERIENTISSIMO

DN. JOANNE JVNCKERO
MEDICINAE DOCTORE EIVSDEMQUE PROFESSORE
PVBLICO ORDINARIO

DOMINO PATRONO PRÆCEPTORE AC PROMOTORE SVO
PARENTIS LOCO ÆTATEM COLENDO

PRO GRADV DOCTORIS
SVMMISQVE IN ARTE MEDICA HONORIBVS ET PRIVILEGIIS
DOCTORALIBVS RITE OBTINENDIS

H. L. Q. C.

AD D. SEPT. ANNO MDCCXLV.

PLACIDO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT
AVCTOR ET RESPONDENS

IOANNES DAVID LORENTZ,

HALENSIS MAGDEB.

HALAE MAGDEBYRGICAE
Typis IOANNIS CHRISTIANI HILLIGERI, Acad. Typogr.

DISSENTATIO INVENIENS ANATOMICA MEDICA
SISTENS
SINGVLARIA QVADAM
AD VERGVAM FELIAM
EIVSQVIBILEM SPICANTIA

GRATIA
DIVINI VIVENS AVSPICII NOSTRI ET APOSTOLICAE
GRATIOSI ORDINIS MEDICI
PRÆSIDE
MRO HÆRITIO FACILLIENSINO APTOR
EXAMINATISSIMO

DN. JOHANNIS JVNCKERO
MEDICINAE DOCTORE EIVSDEMVE PROFESSORE
EVLICO QVADRARIO
DOMINO PATRONO PRÆCEPTORE ET DOCTORE SVO
PARENTIS SVO FELIAM QVADAM
PRO GRADV DOCTORIS
SICUTUM EST IN PRAESENTIA
DOCTORALIVM SVO QVADRARIO

LAB. M. ANTONII
HÆC DOCT. HÆRITIO FACILLIENSINO APTOR
AVTOR ET PRAESIDE
IOHANNES DAVID LORENTZ

HAERITIO FACILLIENSINO APTOR
TYPIS IOHANNIS CHRISTIANI HARTMANNI APTOR

PROOEMIVM.

Vantum commodi atque utilitatis Medicus, qui medicinam non minus feliciter, quam rationali modo facere animum induxerit, ex vera admirabilis fabricæ, qua humanum corpus præ ceteris animantium est exornatum, notitia capiat, nihil fere attinet hoc loco compluribus argumentis, usquequaque multa sedulitate conquisitis, dare comprobatum, cum non facile sit, hoc dubitaturus, nisi forte rei medicæ qui est plane imperitus. Quantum enim abest, ut nauta seu gubernator in quodam mari, latitantibus scopulis syrtibusque infesto, tempestatibus præsertim adversis obortis, navigans, sine holidis & nauticæ pyxidis adjumento, navis suæ cursum ita moderari & gubernare valeat, quin ad scopulosas rupes, sub aquis occultatas, identidem allisa tandem naufragium faciat; iisdem vero instructus, multo minori periculo & jacturæ metu, ejusmodi scopulosa & naufraga pelagi loca prætervectus in tutum perventurus sit: tantum quoque abest, ut Medicus

dicus, in vastissimo medicinae oceano velut iter faciens, opinionum atque errorum scopulos, in ea satis frequenter aliquando obvios, sine exactiore anatomis cognitione & subsidio sit evitaturus, ut potius, hac omnino ignorata, aut certe non satis percepta, utpote recti itineris, quo ipsi pergendum, indice, facile in errorum vortices sit ruiturus. Quomodo enim, quaeso, quis functiones seu actiones partium humani corporis, quae ipsarum structurae convenienter, secundum naturam, peraguntur & administrantur, recte cognoscere atque adeo intelligere valebit, si earum fabricam non pro eo, ut decet, habeat cognitam & perspectam? aut qua ratione veram morborum sedem, quam alius alia in parte corporis sibi subinde figere solet, dijudicare atque invenire poterit, nisi anatomes doctus verum partium situm & connexionem, qua inter se aptae colligataeque sunt, accurate spectata habuerit atque explorata. Quid? quod qui fieri posset, ut aliquis varia ista symptomata, quae praesenti cuidam morbo haud insolenter & raro usu veniunt, quaeque in partibus corporis, quae longe a se invicem absunt distantque, saevitiam suam interdum exercere animadvertuntur, comprehensibili modo explicare valeat, nisi anatomes beneficio comperit habeat, quo admirabili artificio pars alia ex alia foret nexa? Quanquam vero ita anatomes studio iustum & commodum jam statuere suum pretium nullus dubitavi, mihi tamen temperare nequeo, quo minus, oblata hac facultate, aperte atque ingenue confitear, tantum abesse, ut totius rei medicae cardinem in sola anatomica arte verti, ut pluribus persuasum esse solet, existimem; ut potius praem me feram, vix ullum Medentium

tium quicquam, aliorum expectatione dignum, in sua arte effecturum esse, quantumvis minutissima quæque anatomica pulcherrime calleat, nisi veram motuum animalium œconomiam *ἀνεπίβωτος* habeat perfectam; quos motus qui soli partium corporis fabricæ vindicare sustineret, is vero haud obscure proditurus esset, nondum sibi liquere, quæ sit vera motuum natura atque indoles? Namque hi cum certo tempore, compositissimo ordine, proportionato gradu, constanti successu & certo denique consilio seu fine, partium fabricæ convenienter suscipiantur, augeantur & pro ut necesse visum fuerit, temperentur; næ illi vehementer a vero aberrare mihi videntur, qui rationes harum affectionum, quas in motibus humani corporis apprehendimus, structuræ asserere non erubescunt: cum tamen ea omnia ex partium corporis mechanica structura nihil omnino explicari possint. Quo nomine liquido apparebit, inesse utique corpori animali aliquid altius, cui tales motuum affectiones potissimum acceptæ sint referendæ, quemadmodum id quoque a compluribus immortalis gloriæ dignis Viris jam pridem usque adeo solide fuit demonstratum, ut actum acturus mihi met videar, heic repetiturus, quæ in eorum monumentis fusius tradita legi possunt. Verum enim vero cum ipsa medica doctrina utique ex anatomes cultura tot tamque lætos percipiat fructus, neminem mihi vitio temere versurum esse censeo, me, specimen quoddam inaugurale daturum meique periculum facturum, id maxime argumenti hac dissertatione mihi summissè curatius excutiendum, quod nonnulla, singulari quadam attentione digna, in bilis folliculo obvia, nec

multis Anatomicorum observata, sistit contemplanda. Necui vero in suspicionem veniat, memet mihi, vix dum primis tirocinii medici rudimentis depositis, inane scientiæ persuasionem induisse, hæcque eo animo excudenda suscepisse, ut forte aliquid esse videar: non inficias eo, quæ hisce, quicquid literarum est, memoriæ prodita leguntur, ea, maximam partem, incomparabili CASSEBOHMIO, Viro de re anatomica optime promerito, quem, eheu! præmatura mors magno rei medicæ detrimento rebus humanis eripuit, accepta esse ferenda, quippe quo in anatomicis Præceptore uti fortuna mihi permisit. Neque est, ut quis ea, quæ hac dissertatione de bilis receptaculo præcipua & singularia prædicantur, levia atque adeo minima & infra dignitatem Medici habeat, fructu atque usu, quæ inde ad artem salutarem venirent, non continuo ipsi elucentibus: ego vero ea haudquaquam puto minima, sine quibus majora, iis maxime innixa, sæpius constare, vel certe non pro eo, ut debetur, explicari atque intelligi possunt. Nec arduum foret, pluribus rerum testimoniis facere testatum, res quasdam, humano in corpore obvias, parvas quidem atque exiles videri, ideoque sæpe floccipendi, quæ tamen, dummodo æqua trutina examinentur atque expendantur, maximi observantur esse momenti, ad varia phaenomena, alioquin valde obscura & abstrusa, dilucidius expedienda: sed dissertationis magnitudo, cujus ratio mihi heic habenda, non permittit, ut plura persequar. Nihil itaque est, quod magis opto, quam ut divini Numinis gratia qualescunque has nostras lucubratiunculas jubeat esse nobis prosperas, ut in proximi commodum & sui ipsius gloriam cedant. §. I.

§. I.

Quædam hac dissertatione de *Vesicula fellea* ejusque bile, quæ notatu digna fuere mihi visa, expositurus, non alienum erit cystidis hujus *situm & structuram* ante curatius explicata tradere, quam reliquis, inde deducendis me accingam. Quid vero per *vesiculam felleam* mihi veniat intelligendum, nemini facile, nisi anatores plane incerto, obscurum erit atque incognitum. Constat enim inter omnes, hac voce non aliam corporis humani partem designari ullam, quam quæ in *concava hepatis superficie*, speciatimque in *loba ipsius dextro* sive *majori*, collocata & variis membranis compositissimo ordine est coagmentata, figuram pyri referens & secretæ in jecore bili recipiendæ custodiendæque destinata. Qua vero gaudeat magnitudine hoc bilis diverticulum, aut quomodo in collum, corpus ac fundum distingui soleat, quibusve hepatis partibus accurate annectatur, aliaque id genus, quæ huc parum vel nihil conferunt, pluribus hoc loco persequi neque attinet, neque instituti ratio permittit.

§. II.

Quod proinde ad hujus vesiculæ *tunicas*, e quibus constructa est, attinet, non est unus omnium anatomicae artis peritorum de earum *numero* sensus; quidam enim binis duntaxat membranis eam perhibent esse contextam *a*); alii tres ipsi attribuunt *b*); nonnulli iidemque recentissimi quatuor ei asserunt *c*). Verum enim

a) DIEMERBROECK *Libr. I. Cap. XIV. Anatom. C. H. THOM. BARTHOLINUS Libr. I. Cap. XV. Anatom.*

b) DAN. TALIVRY *Cap. IX. Novæ Anatom.*

c) HEISTERVS *Comp. Anat. §. 217.* WINSLOW *Tom. IV. §. 292. seqq. Anatom.* GARENGEOT *Cap. X. §. 32. Splanchnol.*

enim vero cum constituerim, heic de vesiculæ felleæ structura, pro virili tradere ea, quæ meismet oculis ipse usurpavi, haud quaquam vero, quæ ab aliis memoria mandata sunt, liceat mihi, salva tot tantorumque anatomica de re meritissimorum virorum existimatione, præsentî diatribæ in aspectum lucemque proferre, quæ duce & auspice B. CASSEBOMIO, viro arte dissectandi nemini fere secundo, circa fabricam hujus partis animadverti. Assigno igitur cystidi felleæ *ternas*, quibus compacta est, *tunicas*: quarum *prima* eaque extrema jure vocatur *membranacea*, utpote quæ vera est propago & soboles illius involucris, quo hepatis viscus involutum est. Membranaceum hoc jecoris integumentum, quod natales *ἀμύκωας* ducit suos a sic dicta *lamina interna peritonæi*, ut primum in concava hepatis superficie eo loci pertigit, ubi vesicula singulari cuiusdam foveæ, in lobo dextro obviæ, inhæret affixa, continuo de substrata jecinoris substantia deflectens illi duntaxat cystidis superficie obducitur, quæ ab hepatis parenchymate averfa est. Cave igitur existimes, totius vesiculæ ambitum velamento hoc membranaceo circumvestiri: altera enim cystidis facies solummodo, quæ ab hepate averfa est, eo contegitur, opposita superficie, jecori contigua, eodem tegmine omnino carente.

§. III.

Extimæ huic membranæ *substantia* quædam subiacet *cellulosa*, quæ aliquibus rei anatomice peritis *secunda* censetur membrana, cui tamen WINSLOW tunicæ nomen omnino, nec immerito denegat, quia ne ullam quidem veræ membranæ speciem exhibet, nec instar germanæ tunicæ separari potest. Conflata quip-

quippe hæc est substantia ex innumeris cellulis, vel si
mavis, folliculis membranaceis, ita inter se mutuo con-
nexis, ut ex cellula alia in aliam pateat flatui immisso
aditus expeditissimus. Quapropter neminem id mihi
vitio daturum censeo, quod cellulofum hoc textum, a
substantia peritonæi cellulosa remotius ortum, pro-
pius vero ab illa itidem cellulosa substantia, quæ je-
cinoris membranæ substernitur, propagatum, neuti-
quam in tunicarum numero a me referatur. In cellu-
loso hoc contextu decurrunt vasorum rami, qui cystica
gemellæ anatomicis dicuntur, frequentissimi.

§. IV.

Quæ primæ & extimæ succedit *altera vesicula tu-
nica*, a plerisque iisque recentissimis anatomicorum
uno veluti ore & consensu *musculosa* seu *fibrosa* disertis
verbis declaratur, quæ ex duplici strato, eleganti ordi-
ne sibi mutuo incumbente, constructa esse fertur con-
fidentissime. Exterior harum fibrarum ordo stami-
nibus musculosis, secundum cystidis longitudinem
excurrentibus, constare scribitur: interior autem ear-
um series transversò itinere incedere traditur, quibus
alii obliquas, nescio quas, adiungere non verentur. At
vero fibræ hæc musculares, quæ a plurimis rei anatomi-
cæ scriptoribus vesiculæ affinguntur, jam FALLO-
PIO & RIOLANO, *Animadv. in Laurent.* fictæ &
commentitiæ visæ atque omnino explosæ fuerunt. Ne-
que ab his dissentire videtur DIEMERBROECKIVS,
quippe qui ingenue fatetur, fibras has vesiculæ mus-
culosas nullo modo demonstrari posse; LAVRENTII
tamen causam defensurus, licet fibræ istæ, inquit, ma-
nifeste demonstrari nequeant, eas tamen ratione satis
B perci-

percipi posse, cum hæc cystis ad sui firmitudinem non minus egeat fibris, quam vena, arteria, vesica urinaria aliæque plures partes *d*).

§. V.

Verum enim vero cum nobis haudquaquam integrum sit, in anatomicis commenta, lasciviente ingenio enata, in corpus humanum transferre, sicque hujus partibus inanes species, pro arbitratu nostro, affingere; sed res, in eodem obvias, ita omnium oculis subficere & ostendere, quemadmodum ipsi a natura insitæ sunt atque innatæ: hinc exputare nequeo, quemadmodum DIEMERBROECKIVS, Vir ceteroquin doctissimus & integerrimus, eo temeritatis delabi potuerit, ut musculosa hæc stamina non sibi unquam in fellis receptaculo obvia & conspecta, sed imaginatione duntaxat ficta atque excogitata, obstante licet & reclamante experientia, nihilofecius, solius LAVRENTII studio & amore, felleæ vesiculæ vindicare dubitaverit nullus. Quod si enim dicere mihi liceat, qui sit de musculosa hac vesiculæ felleæ tunica sensus meus, non sane vereor, aperte fateri, eam omnino esse imaginariam & folliculo bilis humano falso affectam. Tanto autem confidentius musculosum hoc integumentum, quod bilis receptaculo assertum in plerisque anatomicorum libris legitur, in dubium voco & nego, quanto crebrius contentiusque illud investigare studui; non vero unquam aliquid, nec minimum quidem, quod vel ullam carneæ fibræ speciem præ se ferret, in hac vesicula deprehendi.

§. VI.

At enim hominem mei loci & ætatis minime deceret,

d) *Libr. Cit. Loc. Cit.*

ceret, tot tantisque egregiis Viris, qui huiusmodi carneas fibras, in biliaria vesicula ab ipsis inspectas, uno quasi ore atque animo statuisserent, & demonstratas dedissent, adversum tenere atque obstreperere, adeoque ipsorum sententiam, omnium p[ro]p[ri]e Medicorum consensu approbatam, & veluti civitatis jure donatam, in dubium incertumque vocare. Ita cogitantes mihi-que obmurmurantes sic habeant, fibratam hanc membranam, neutiquam a me de numero tunicarum, quæ bilis folliculum suo complexu coercent & continent, eo fuisse eiectam, ut quædam nova & quasi inaudita divulgarem, quæ plus, quam ceteri, vidisse viderer; sed quia neque mihi, neque B. CASSEBOHMIO, Viro, dum viveret, in re anatomica & exercitatissimo & solertissimo, non unquam tales carneæ fibræ apparuerunt, quantumvis quanta maxima sedulitate pervestigata. Quid? quod candidissimus hic Vir, quoties sibi facultas cadaverum dissecandorum & in Theatro anatomico demonstrandorum dabatur, toties jecur cum appensa bilis vesicula Auditorum oculis subiiciens, meminerat & demonstrabat, humanum bilis folliculum musculosis staminibus secundum naturam esse prædicitum nullis, nec sibi unquam licuisse talia conspiciere, etiamsi vel optimis conspiciendis ea, oblata quavis occasione, curatius sollicitiusque pluries investigare & perscrutari non destitisset. Hinc se satis mirari non posse, aiebat, quomodo Viri magni nominis ibi carneas fibras invenire potuissent, ubi naturaliter forent omnino nullæ. Quæ cum ita sint, nemini non satis clarum fore ac perspicuum existimo, haud inconsulte & remere musculorum hoc velamentum ex istarum tuni-

carum numero, quæ ad fellis vesiculam pertinent, a me esse exemptum ac remotum, præcipue cum jam ab aliis maximi nominis Anatomicis ex tunicarum vesiculæ numero antiquitus fuerit proscriptum.

§. VII.

Tunica ergo hac musculosa de sua possessione jam dejecta & deturbata, sequitur membrana *nervea* aliquibus *e*), aliis autem *tendinea* dicta *f*): quæ excellentissimo HEISTERO est ordine quarta, mihi met vero *altera*. Hæc, quæ pellucida existit, satis valida & robusta deprehenditur, nec aliquid præter alias nerveas pelliculas habet præcipuum; hinc quoque nihil est, quod isti verbosius exponendæ immoremur, præcipue cum, quæ hoc de velamine commemorari forte possent, in libris anatomicis extant. Pluris refert, ut illam tunicam, quæ nerveo huic tegmini substrata, & ordine *tertia* est, breviter lustremus, utpote quæ villosæ nomine anatomicis venire solet *g*): quia in interiore sua superficie ingenti villorum tenerrimorum & summa exilitatis copia & vi obsita est, qui non sub oculos cadunt, nisi limpida eaque tepida iterum ac sæpius abluti, tunc conspicillis collustrati facile in conspectum veniunt. Villosum hoc velamentum, quod vesiculæ interiora *ἀμέσως* investit, ea superficie, quæ intus conspicua, innumerabilibus exiguis plicis, vel si magis arriserit, rugis est instructum, modo *παραλλήλως* sese comitantibus, modo sese decussantibus, rotidem velut areolas inter se relinquentibus, in quibus innumeræ magnæ exiguitatis glandulæ perhiben-

e) HEISTER'S Lib. *op. cit.* WINSLOW. *loc. cit.*

f) GARENGEOT. *Libr. cit.* §. 32.

g) WINSLOW *loc. cit.* GARENGEOT *loc. cit.*

hibentur esse occultatae. Quae igitur plicae, diversissimo & admirabili ordine digestae, cum retis cujusdam speciem satis congruenter exhibeant, villosae etiam huic membranae, apud nonnullos anatomicos, nomen *reticularis* tunicae induxerunt. Quod vero ad modo dictas attinet glandulas, quae per commemoratas plicas dispersae esse traduntur frequentissima, praeter me ferre dubito nullus, eas in vesiculae felleae fundo esse admodum raras vixque spectabiles, praeterquam in cervice sive collo folliculi, ubi quaedam tubercula disseminata videntur, tametsi perquam exigua sint, nec minime tam denso agmine stipata, quam vulgo celebrari solent. Neque hoc dissimulandum est, acinos hosce parvos, qui glandularum nomine cieri solent, intimae huic folliculi membranae omnino non esse intextos, quemadmodum communis omnium ferre anatomicorum fert opinio; sed eos potius villosae huic pelliculae esse substratos, atque inhærere substantiae illi cellulosae, quae tunicam nerveam inter & villosam deprehenditur interfita. Commemorabile enim est, esse in vesicula biliaria, praeter jam supra indicatam cellulosa substantiam, aliud insuper cellulosum textum, cujus interventu villosa vesiculae membrana nerveae tunicae annectitur: atque in hujus textu cellululis delitescunt, si verum fateri fas est, istae glandulae, quae emissariis suis tenuissimis villosam pelliculam perturbantes, in folliculi interiora pertingunt, ubi exiguissimis ostiis dehiscunt.

§. VIII.

Si quis vero haec dubitaret, quae de altera ista cellulosa substantia, nerveae & villosae tunicis interiaccen-

14 *Dissertatio inauguralis anatomico-medica*

te, & diversa locoque disiuncta ab illa, quam extimæ five membranosa & secundæ five nerveæ interiectam esse dixi; is omnem statim abiiciet dubitationem hancque secundam cellulosa substantiam de se ipso habebit compertam, dummodo vulvausculum duntaxat tunica villosa inflixerit tantillum, ut per parvum ipsi insertum tubulum in cellulosa hanc telam flatum adigere valeat, tunc eam inflatam nullo negotio cernere ei erit integrum. Atque hæc secunda cellulosa est ea, cui corpuscula *σφαιροειδῆ* disperse infeminata esse paulo ante ostendi.

§. IX.

Sepimentis igitur illis fini nostro sufficienter perspectis, quibus *visis* cingitur, expediet quoque illas breviter percurrere *vias*, quibus felleus latex ad bilariam accedit vesiculam, indeque rursus in duodeni compluvium emanat. Eas esse *ductum hepaticum & cysticum canalem*, est hodie adeo notum, quam quod notissimum. Per illum enim bilis, in jecinoris viscere a sanguinis consortio segregata, jugi & perenni motu delabitur ad intestini duodeni alveum, quo in itinere assiduo pars ipsius quædam discedens per cysticum ductum vesiculae cavum subit; unde rursus effluens, eidem ductui choledocho communi infunditur, hacque via in duodeni interiora effluit. Bilario quoque horum ductuum structuram nihil omnino ablutere a fabrica vesiculae, nec peculiare quid habere, est pariter res multorum anatomicorum monumentis testatissima. Ne igitur actum agerem nimiumque longus essem in iis explanandis, quæ in cunctis fere de re anatomica divulgatis libris obvia & ad facietatem leguntur explicata: tantummodo mihi liceat

ceat heic sumere ea paucis expedienda, quæ præ ceteris sibi aliquid præcipuum vindicant, in quorum censum *ductus* ita vocatus *cysticus* cum annexo ipsi *vesiculae collo* omnium præcipue esse videtur referendus.

§. X.

Veram & germanam huius ductus, qui folliculo appensus est, figuram & directionem, veteribus minus cognitam, & compluribus recentiorum neglectam, excellentissimo HEISTERO deberi, quippe qui omnium, nisi me fefellerit, primus ostendit, canalem istum haudquaquam recto, sed admirabiliter *tortuoso* itinere, *spira* in modum contortum incedere, neminem, nisi rei literariæ expertem, facile fugiet. Namque *αὐτοψία* compertum est anatomica, eum elegantes ducere gyros in toto illo itinere, quod conficit, dum a folliculi corpore discedens, choledochi ductui committitur. Tortuosus quippe hic tractus, quo cysticus poro hepatico advolvitur, non per extimam sive membranaceam tunicam & illam cellulofam, quæ huic subjecta est, telam solum translucet; sed longè clarius etiam conspicitur, jam commemoratis integumentis, quam maxima circumspectione ab isto ductu ablatis: tunc enim multo luculentius spectatur, eum tortili tractu, in modum funis contorti, ad ductum choledochum communem deferri. Quid? quod liquido etiam apparebit, vesiculæ hoc emissarium ibi, ubi cum poro hepatico conjunctum, in ita nominatum choledochum communem desinit, dicto ductui hepatico se non socium modo adjungere; sed per aliquod spatium, haud sane ita exiguum, comitem hævere & *παράλληλως* decurrere, tandemque in sic appellatum ductum

ductum choledochum terminari. Quo eo ipso illorum opinio, quæ plurimorum tam veterum, quam etiam recentiorum, (si a WINSLOVIO & quibusdam aliis rei anatomicæ scriptoribus discesserim,) animis etiamnum penitus infidet, refellitur, qui in ea sunt sententia, cysticum ductum ab hepatico esse multo intervallo disjunctum, ipsa observatione atque *avrovia* reclamante, qua exploratissimum est, vix quicquam spatii inter hos binos ductus esse interjectum; sed potius cysticum meatum, lateri ductus hepatici adjunctum, nulla intercedente inter utrosque distantia, progredi inque choledochum abire. A veritate idcirco alienum est, utrosque hos canales, in choledochi communi ductu coeuntes, angulum quendam acutum inter se relinquere.

§. XI.

Quod vero ad interiora cystici meatus attinet, in eorum sententiam discedere nequeo, contendentium, cysticum meatum naturaliter intus mirabilibus valvulis, itidem spiræ modo collocatis, esse adornatum. At vero pace & venia tantorum doctissimorum virorum, quos omni semper reverentia colo & observo, mihi liceat ab illis dissentire atque ea hoc loco afferre, quæ egomet, præeunte B. CASSEBOHMIO, in hujus canalibus penetrabilibus oculis meis usurpavi. Temperare mihi non possim, quin profitear & præmeferam, non valvulas ulla, multo minus tales, quæ tortili quodam ductu sive circumflexu in hoc canali forrent dispositæ, a memet fuisse deprehensas, nec memini eas unquam a solertissimo CASSEBOHMIO animadversas, quemadmodum qualibet publica folliculi

culi fellei anatome sancte asseverabat. Quamquam autem cystico ductui valvulas in universum abjudicavi, ideoque & eas, quæ spirales esse creduntur: haud ramen abnuo, plicas quasdam, vel si mavis, rugas in cystico hoc emissario utique esse obvias, quæ modo frequentiores, modo rariores offenduntur. Cave autem, ne has valvulas putes, cum nihil similitudinis habeant cum ejusmodi membranulis pendulis, quas valvulas usurpare & appellare solemus; neque existimes, eas eandem spiræ speciem induere, quam cystico ductui esse difertis verbis ostendimus: *avrospira* enim docet, huiusmodi plicas transversum situm solummodo obtinuisse.

§. XII.

Quem istæ plicæ utilitatis fructum præbeant, si quis quærat? nullius fere negotii erit, eum definire. Quod si enim perpendamus, bilariam vesiculam alias bile esse plenam atque adeo velut inundatam; alias vero mediocri huius copia repletam, aut propemodum aliquando exhaustam: facile liquebit, felleum folliculum non eiusdem semper esse futurum capacitatis seu amplitudinis; sed, prout magis minusve comprimitur a circumjectis partibus, maiorem quoque aut minorem fellei laticis copiam in se reconditurum. Jam vero experientiæ testimonio compertum est, cystidem dilatari distendique, si ingenti bilis quantitate obruitur, sicque plus deorsum premi, ita ut subinde fundo suo valdopere emineat & anteriorem hepatis marginem excedat: imminui vero suaque ipsius elastica vi coarctari, tanta biliosi humoris affluentia exoneratam. Hinc ergo erit perspicuum, quam ob rem

C

cysticus

cyfticus canalis ejusmodi plicis fit inſtructus, quo nimirum veſicula, pro exigente neceſſitate, facilius prælongari ſive expandi, ruruſumque corrugari vel coanguſtari poſſit. Unde etiam veriſimile videtur, iſtas plicas, folliculo expaſo, evaneſcere : hoc autem colapſo, denuo reſurgere. Quæ enim eſt ratio rugarum ſeu plicarum ventriculi & inteſtinorum, eadem quoque eſt harum, in cyſtico ductu obviarum. Neque arduum foret dilucide expedire, vix ullum commemorabilem talium valvularum ſpiralium, etiamſi reapſe in cyſtico emiſſario exiſtarent, uſum eſſe futurum, niſi diſſertationis ratio mihi foret habenda, quippe quæ hoc pacto longior eſſet futura, quam egomet mihi propoſui.

§. XIII.

Operæ pretium quoque erit illud compluvium, in quod bilis tam hepatica, quam cyſtica corrivatur, ante, quam in duodeni alveum ſe evolvit, quodque ductus choledochi communis nomine in Medicorum ſcholis venire aſſolet, leviter tranſire & tantummodo perſtringere, quo clarius inde intelligatur, quam ob cauſam generi humano a natura ejusmodi peculiaris veſicula conceſſa fuerit atque attributa. Canalis hic, qui choledochus audit iſque communis, ibi oritur, ubi hepaticus & cyſticus ductus inter ſe ita coaleſcunt atque in unum coeunt, ut utrique, antea ſibi adiacentes, & interuentu ſubſtantia cuiuſdam cellulosa inter ſe cohærentes, jam in unum eumque multo conſpectiorem, deſinunt meatum, qui choledochus communis dicitur, & ad inteſtinum, quod duodenum cluet, obliquo itinere decurrit, quo deductus &

& sub duodeno progressus primæ huius flexuræ, quæ a pyloro ventriculi prope abest, inseritur. Verum enim vero si quid est, quod considerari dignum videtur: certe est singulare illud iter, quo choledochus canalis, intra duodeni tunicas descendens, in huius penetrat interiora. Quamprimum enim extimam sive membranaceam duodeni tunicam subiit, neutiquam continuo subiectam quoque muscularem perforat; sed intra modo nominatas tunicas procedit, & spatio quodam, circiter digitum longo emenso, muscularem demum tunicam reliquasque pervadit, sicque in intestini cavum suo orificio dehiscit: eodem modo, atque in vesica urinaria observatur de vteribus, utpote qui, similiter huic choledochi ductui, longitudine digiti, intra vesicæ urinariæ membranas repunt prius, quam in ipsius cavo patefunt. Hinc jam clare dilucebit, ductum cysticum minime via sola obliqua duodenum intrare; sed omnino, perforata extima intestini membrana, intra hanc & musculosam tunicam, in sic vocata cellulosa intestini substantia deferri, antequam, perfossis ceteris ejus tunicis, exitum sibi in duodeni compluvium faciat.

§. XIV.

Quid? quod neque hæc tacitus præterire possum, quod communi huic utriusque bilis emissario, choledochi nomine venienti, prius jungatur alius canalis, a pancreate profectus, quam in duodenum exit. Verum notatu dignum est, VIRSVNGIANVM illud ductum insolenter ac raro canali choledochi committi extra duodenum; sed usitatus & frequentius conjugium pancreatici canalis cum choledochi meatu ini-

ri sub extrema duodeni membrana, ubi canalis hic in celluloso intestini texto latitans derepit, excellentissimo CASSEBOHMIO id plerumque ita deprehendente. Ex quo proinde satis liquebit, quam graviter illi offendant, affirmantes, utrosque hosce ductus uno eodemque orificio, utriusque communi, in duodeno patere, experientia contrarium arguente: hac enim cuique erit spectatissimum, pancreatici canalis ostium, in ductum choledochum se aperiens, lineas circiter duas tresve mathematicas distare ab apertura choledochi meatus, ita ut hæc sola in duodeno compareat. Præterea observatione dignum est, pancreatis emissarium, dum choledochi insitum inolefcit, membrana sua, in choledochi cavum prominula, valvulæ speciem induere, ad aperturam pancreatici meatus occludendam aptissima, quæ impedit, quo minus bilis, sive ex jecore, sive vesicula, per choledochum alveum defluens, & pancreatici ostium præterlabens, hoc subire, sicque pancreaticæ lymphæ effluxuræ moram injicere valeat.

§. XV.

Posteaquam ex hætenus expositis pernotuit, quomodo choledochus communis ductus duodenum intret, intra ejus tunicas procedat, & denique, pertusis interioribus pelliculis, in ejusdem cavitatem pateat, non difficile quoque erit dijudicare, quid utilitatis atque usus felleus folliculus hepatis afferat? Quod si enim expenditur, bilem, in jecoris parenchymate a sanguine venæ portarum jugiter & assiduo secretam, sic vocatis bilariis poris infundi, ex quibus perenni flumine in ductum hepaticum, inde vero in choledochum communem emanat, ut in duodenum effundatur; manifesto appa-

apparebit, bilioso huic latice, ad duodenum affluxuro atque illapsuro, eo tempore, quo intestinum hoc, peristaltico motu affectum & constrictum est, nullam viam aditumque ad ipsius interiora patere; hinc tandem bili esse subsistendum in choledochi meatu, donec, relaxato intestino sicque recluso choledochi ostio, per portam ita datam eo delabi possit. Quoties proinde duodenum peristalticum sustinet motum, toties biliosi humoris progressui atque egressui in intestina moram atque impedimentum injici; ergo etiam illi bili, quæ a tergo per hepaticum & ceteros bilarios poros jugifluore succedit; id quod profecto necessariæ eique continuæ in icinoris viscere secretioni permagno futurum esset impedimento & detrimento. Ne igitur felleus latex, in suo itinere per hepaticum & choledochum ductum, utcumque retardetur & præpediatur; hinc summum rerum arbiter hisce ductibus ejusmodi folliculum adstruxit, quo bilis discedere & divertere potest eo temporis momento, quo duodenum peristaltico motu contractatur. Ex quo simul etiam hæc obscure patescit, FALLOPIUM non ita a vero aberrasse, afferentem, vesiculam esse diverticulum quoddam, quo bilis cederet, in contractum duodenum effluere impedita *b*). Quæ cum ita sint, nullus dubito plane & aperte contendere, non esse ullum alium bilarii folliculi humano in corpore usum ac munus, præterquam quod bilis partem recipiat, duodeno in peristalticum motum agitato.

§. XVI.

At vero cum non animum induxerim omnia, quæ de fellis receptaculo vasisque dici possunt, fufe lateque enar-

b) *Observat. Anatom. pag. 284. & seqq.*

enarrare, sed ea duntaxat, quæ mihi præ ceteris digna visa fuerunt, quæ calculo candidissimo notarentur, reliqua minutiora consecrari data opera supersedeo, ne extra hos cancellos egrediar, quos hac dissertatione mihi ipsemet circumdedi, transiturus ad ista, quæ supersunt dilucidius expedienda. Facile enim prævideo, occurri hic a quibusdam posse, ita mihi objicientibus, si tunicam muscularem biliaræ adimerem vesiculæ, necessaria etiam sequela huic omnem se contrahendi bilemque expellendi vim & potentiam omnino rolli atque auferri, quam tamen excellentissimum BOERHAVIUS *i)* TAVRY *k)*, aliique disertissime planissimeque ipsi asserunt. At vero si fellea vesicula, præter vim illam elasticam, quæ ipsi cum omnibus aliis tunicis membranaceis & nerveis communis est, singulari quodam motu musculari uteretur, quænam tanta necessitas eosdem hos egregios viros premeret, ut ad vesiculæ exinanitionem explicandam ventriculi, cibis referti & tumensis, auxilium implorarent, utpote qui, ingestis onustus & distentus, vesiculam externo pressu coarctare atque exhaurire confidentissime traditur. Nonne igitur eo ipso velut taciti atque inviti ita præ se ferunt, muscularem hunc vesiculæ motum ipsis esse valde suspectum & ambiguum, atque adeo ipsam musculosam tunicam videri imaginariam?

§. XVII.

Prius itaque quam explicatum tradam, qua ratione fellea cystis bilioso suo liquamine exoneretur, operæ pretium facturus mihi videor, si animo perlustrarem

i) *Institut. Medic.* §. 98. & *Prælect. Academ. in eund.* §.

k) *Libr. cit. cap. cit. p. m.* 155.

strem attentiori, quid argumenti habeat modo commemorata hypothesis, compluribus Physiologorum recepta & solennis, qua ventriculo, ciborum pleno, ideoque intumescenti sicque ad usque vesiculam felleam pertingenti, iniungunt munus huius comprimendæ hocque pacto bilis in coledochum canalem expellendæ. Verum enim vero hypothesein hanc multis iisque magnis difficultatibus esse obstructam, ideoque rationes gravissimas esse, quæ mihi obstant, quominus ei meum adiiciam calculum, id fere nullo negotio apparebit evidentissime sequentia æqua animi lance pensituro: primum quod ventriculus, quantumvis cibus ad satietatem impletus & longe lateque expansus, nunquam tamen extremitate sua dextra, secundum naturam, ad vesiculam felleam pertingere eamque comprimere valeat, licet hæc sententia, a GLISSONIO primum adoptata, deinceps vero compluribus recentiorum etiamnum recepta fuerit acriterque defensa. Sed fortasse dixerit quispiam, si stomachus, omni cibo vacuus, follis cuiusdam ope eo usque inflatur, ut in omnes dimensiones distensus fuerit, tum utique oculis clare spectari, dispansum ita stomachum felleam subinde contingere vesiculam. At vero quis non est, quin facile perspiciat, ventriculi tunicis, eo pacto diductis, vim inferri maximam, nec fieri posse naturaliter, ut ille, salva sanitate & sine rptionis, vel certe paralyseos metu, unquam ab ingestis usque adeo dilatetur. Quo nomine exputare nequeo, quo jure aliquis a violentissima hac ac præternaturali ventriculi inflatione & distensione, ad mediocrem istam eiusdem & naturalem sufflationem, quæ
in

24 *Dissertatio inauguralis anatomico-medica*

in sanitate sit, concludere sustineat, nisi forte a Logica doctrina parum fuerit instructus.

§. XVIII.

Tum si verum esset, stomachum, epulis expletum & saturatum, semper folliculum comprimendo urgere atque exinanire, quidne damni malique, eheu! venæ portæ usu venire, quoties cibum caperemus, necesse foret? Etenim res est confessâ & anatomicorum oculis abunde restata, venam portarum propius a dextra ventriculi parte abesse, quam cystidem felleam, quippe quæ longius ab eadem stomachi parte distat: Vena enim portæ sita est magis sinistrorsum, cum vesicula dexterem hepatis partem occupet atque intestino colo incumbat. Quod si proinde ventriculus, alimentis turgidus, vesiculæ accumberet & premento vim inferret; tanto magis venam portarum comprimendo vexaturus esset, quanto proprius ventriculus hæc conspicitur collocata esse. At perpende, quæso, quantumne detrimenti inde sanguini venæ portæ venturum esset? Omnium præcipue hæc perspexisse videtur excellentissimus HALLERVS, quippe qui aperte atque ingenue confiteretur, esse evidentissimum, vesiculam a ventriculo, tempore concoctionis tumente, emulgeri non posse 7).

§. XIX.

Deinde si ventriculus bilem excuteret vesiculæ innitendo atque ita injuriam velut afferendo, quemadmodum huius hypotheseos Patronis dicitur, inde necessario effici deberet, in omnibus animalibus, in ediam, quacunque causa, diu perpeffis, aut fame confectis, felleam vesicu-

1) *Comment. in Pralect. Acad. BOERHAY. §. XCIX. Not. 4.*

vesiculam bilis abundantia semper esse debere instructissimam refertissimamque: quia expellens causa, quæ ventriculus, alimentorum copia obrutus & quoquo versus distentus esse statuitur, in huiusmodi animalibus deficit, experientia tamen per sæpe contrarium ostendente. Celeberrimus enim MORGAGNI in animalibus, fame enectis, folliculum mediocri bilis copia plenum; intestina vero bile eo diffusa impensissime tincta observavit *m*), cui alter testis succedit laudatissimus HALLERVS, quippe qui iridem in homine, qui fame periisse narrabatur, vesiculam deprehendit exhaustam, intestinis effusa bile scatentibus *n*). Nec arduum foret, idem compluribus aliis exemplis confirmatum dare, si plura observatorum dicta aut exempla hoc loco coacervare mihi constituissem.

§. XX.

Postremo placuit adhuc allatis hætenus rationibus, per se satis valentibus, ad illud dogma receptum amoliendum & convellendum, quo ventriculus, ingestis effertus atque expansus, vesiculam vacuefacere perhibetur, subnectere aliud quoddam argumentum, ex ipsa hac hypothesi depromptum, quod luculentissime demonstrat, etiam si cystica bilis per tumorem ventriculum expellatur, vix tamen quicquam utilitatis ad *χολοποιήσεως* negotium indidem esse redundaturum. Persuasum enim est huius hypotheseos defensoribus, tantam esse bilis cysticæ, ad crudum chylum in duodeno ulterius elaborandum & perficien-

D

m) *Advers. Anat. III. p. 55.*
n) *Libr. &c. loc. cit. not. 2.*

perficiendum, necessitatem, ut, ea chylo non sufficienter admixta, aut prorsus deficiente, chylosus latex iis dotibus non sit fruiturus, quæ laudabili chylo alias convenirent. Verum fac esse omnia, bilem nimirum cysticam, ventriculo cibus repleto & turgente expressam, in duodenum deturbari; quem, quæso, fructum putes chylicationis negotium inde esse percepturum? Quamprimum enim stomachus cibus oneratus fuerit, hocque pacto in molem extensus majorem, continuo felleam vesiculam premendo atque urgendo exonerabit sua bile, quæ ita in duodenum effluens, nihil chylosi ibi reperiet, alimentis, quæ ventriculo coercentur, nondum digeri inque chylum mutari coeptis: hinc bilis hæc, concoctione commo- dum incipiente, in intestinorum sentinam exturbata, in interiores ipsorum recessus dilapsura est multo prius citiusque, quam aliquid chylosi in ventriculo elaboratum fuerit. Quodsi ita denique alimenta, ventriculi beneficio in chylum mutata, in duodenum defluerint, bilario folliculo, iam multo tempore præterlapsò exhausto, non superesset, quod chylo, in duodeni compluvium pedetentim excusso iamque commoranti, affundere valeret. Ergo chylus, deficiente vesicaria bile, ex ipsa hac hypothefi, crudam suam indolem retenturus esset. Quid proinde clarius, quid potest esse illustrius, quam quod a tali præmatura & veluti festinata bilis cysticæ expulsionione, stomacho extumescente facta, si quid aliter in ipsa re argumenti esset, nihil commodi aut emolumenti in chylicationis negotium proficisci posset. Ecce heic tibi potissima momenta, quam ob causam eorum sententia
non

non subscribam, qui felleam vesiculam a ventriculo, cibis pleno & distento, exurgeri sibi persuadent.

§. XXI.

Jam igitur iis stabilitis & fixis, fellis videlicet vesiculam propria tunica musculosa carere, ideoque & motus muscularis omnino expertem esse; deinde neque eam a ventriculo, cibis conclusis extenso, comprimendo exantlari posse: mei erit officii hoc loco dilucidius magisque perspicue expedire, quibus ergo adminiculis hic folliculus exhauriatur, & quo potissimum tempore id contingat? Quod ad prius attinet, non sane ulla erit difficultas hoc cognoscendi perpensuro sedem, quam bilis habet folliculus. Cum enim in concava lobi maioris sive dextri superficie jecinoris sit collocatus; hoc autem viscus sub fornice diaphragmatis pendulum hæreat, ita ut superne & in postica parte *αίματος*, partim septo transverso integatur, partim vero costis spuriiis & musculis abdominis innitatur, inferne vero intestinis & dextræ ventriculi extremitati incumbat; facile ex hoc hepatis situ intelligi poterit, eas partes, quibus omnium maxime hoc munus vesiculam sua bile exonerandi referri debet acceptum, septum esse transversum & abdominis musculos, quippe quæ, omni respirationis momento, interceptum jecoris viscus alternis vicibus agitant, & modo deorsum & antrorsum, modo autem sursum & retrorsum cedere cogunt. Quod si igitur cystis fellea vel mediocri duntaxat bilis copia fuerit repleta: nihil profecto est dubii, quin a circumjectis hisce partibus alternatim compressa sicque coarctata, illi-

co suam bilem per cysticum & choledochum canales in duodeni compluvium sit effusura, nihil in his canalibus obstante, quod ipsius itineri ad duodenum impedimento esse potest. Neque a nobis sæpius laudatus HALLERVS dissentit, ut qui tam præclare, quam docte ostendit, abdominis musculos & diaphragma in folliculi bile exprimenda omnium primas agere o). Nec illi ablutere viderur WINSLOVIVS, quippe qui satis perspicue tradit, usque adeo facilem bili e folliculo ad choledochum patere aditum, ut vesicula, certis quibusdam corporis gestibus sive statibus vel leviter tantum compressa, redundet, quid? quod eo nomine cervici seu collo vesiculæ, in cysticum ductum desinenti, tam spectabilem curvaturam sive flexuram a natura existimat esse tributam, ut ista impediret forsitan, quo minus biliosus latex qualicunque corporis inclinatione vel inflexione, quantumvis leviori, temere exundaret p): argumento vix ullo testatori, vesiculam ad sui evacuationem nec tunicæ cuiusdam musculosæ auxilio, nec ventriculi tumentis adjumento indigere, sed dictarum solummodo partium circumpositarum beneficio bilis onere satis levari & liberari posse.

§. XXII.

Quid ergo jam negotii erit tempus illud definire, quo bilis cystica in duodeni alveum illabatur, quippe quod ex iis, quæ modo prædicavi, satis clare liquet? Qui cysticæ bilis tantam ad chylum opti-

o) *Libr. & loc. cit. not. §.*p) *Libr. & Tom. cit. §. 298.*

mæ notæ conficiendum necessitatem esse ferunt, ut, ea insufficiente copia, nec iusto tempore chylo in intestinis admixta, negent, ipsum unquam eas dotes consequuturum esse, quibus oportuit esse adornatum, illi contendunt, vesiculæ bilem non, nisi concoctionis tempore, vesicula, a ventriculi distenti mole & onere degravata sicque coangustata, in intestinorum canalem emoveri. Verum enim vero æqua animi lance ponderaturus & æstimaturus, quæ hucusque plenius planiusque de situ cystidis exposita sunt, facile videbit, receptam plerisque Physiologis hanc opinionem, nihil argumenti habere, quemadmodum & rerum & multorum Doctissimorum testimoniis id dedi comprobatum. Ne igitur in aliorum opinionibus refutandis multus sim, ea, quæ in hanc rem dici possunt, compendii facturus affirmo; cum, vulgari observatione loquente, diaphragma, singulis inspirationibus, deorsum cedat sicque hepatis molem similiter antrorsum & deorsum premat: musculli vero abdominis, expirationis tempore, eandem retroagant sursumque pellant; liquido apparebit, quovis respirationis momento, vesiculam, quasi prelo interceptam, similiter comprimi & coarctari, idque eo validius remissiusve, quo fortior aut languidior erit respiratio. Quod si igitur folliculus bile utcumque fuerit, vel mediocriter tantum, impletus, nihil quoque dubitationis est, quin, singulis ictibus, quos a vicinis partibus, iam nominatis, excipit & sustinet, in arctius spatium coactus, aliquid biliosi liquidi sit excussurus. Quo nomine frustra sunt, qui vesicariæ bili certum & statutum tempus constitue-

re non verentur, quo vesicula sua exire perhibent. Ex facili etiam foret gravissimis documentis testatum facere, tantum abesse, ut bilis cum chylo in duodeno permixta, ipsum omnibus numeris perfectum expletumque reddat, ut ei potius noxæ futura esse videatur: non enim ullum alium bilis chylo præstat usum, si vere mihi dicere liceat, quam ut in intestinorum recessus delata interiores, glutinosam illam pituitam, intestinorum parietibus adhærescentem, attenuando abstergat, vasorum lacteorum orificia reseret, motum peristalticum stimulando augeat, sicque & chyli secretionem & fœcum alvinarum excretionem promoveat, quemadmodum id Dn. PRÆSES, Præceptor ac Patronus, omni pietate ætatem mihi venerandus, non minus eximie, quam docte & solide demonstravit q).

§. XXIII.

Tandem quoque conveniet breviter expendere, an vero cystica bilis usque adeo diffideat a felle hepatico, ut plurimis rei medicæ scriptoribus persuasum est, nec ne? noto enim notius est, Physiologorum non eandem esse omnium sententiam de utriusque bilis huius indole & natura. Alii quippe asserunt, bilem, quæ in folliculo recondita est, admodum differre ab ea, quæ ex hepate jugi flumine per hepaticum canalem ad duodenum affluit & illabitur: alii contra, nihil discriminis huic cum illa intercedere perhibent. Cuius differentiæ, occasionem

q) *Consp. Physiol. Tab. XIX.*

caſionem primus ſubminiſtraſſe videtur JASOLINVS, teſte HALLERO *r*), quem deinceps PECHLINVS, BOHNIVS inque primis MALPIGHIVS cum innumeris aliis ſunt conſecuti, plurimum utique, agentes, diverſitatis utramque inter bilem deprehendi; cyſticam enim magis flavam atque adeo obſcure viridem, craſſiorem & multo acriorem eſſe, altera bile, quæ ex jecinore perenni fluore ad duodenum delabitur. In cenſum vero illorum, qui cyſticam bilem ab hepatica nihil omnino eſſe diverſam affirmare ſuſtinent, omnium præcipue venit referendus celeberrimus RVYSCHIVS, quippe qui diſertiffime planiffimeque oſtendit, ſibi nihil diſcriminis unquam fuiſſe obſervatum *s*). Verum enim vero etiamſi ſuſcipiamus, utique aliquam ſubinde diverſitatem inveniri inter cyſticam & hepaticam bilem, eam tamen perpetuam eſſe, & ita magnam, ut vulgo celebrari ſolet, non facile crediderim, cum cyſticæ bili omnia ea, quibus hepaticæ ſubinde antecellit, ſolummodo uſu veniant, prout brevius diutiusve in folliculo ſuo fuerit commorata. Qua propter haud abnuero, candidiffimi RVYSCHII de bile aſſertionem omnium maxime mihi probabilem videri, utpote obſervationi crebrius reſpondentem. Verum cum brevitati ſtudere ſtatuerim, cetera, quæ in hanc rem dici poſſent, quæ pæne innumerabilia ſunt, conſectari deſiſto, B. L.
ea,

r) *Libr. & loc. cit. Not. II.*

s) *Obſerv. Anat. Chirurg. XXXI.*

32 *Dissertatio inauguralis anatomico-medica &c.*

ea, qua decet, humanitate rogans, ut levidense
hoc, quicquid est opellæ, æqui bonique faciat, me-
met vero ipsum sibi habebat commendatissi-
mum.

T A N T U M .

VIRO NOBILISSIMO AC DOCTISSIMO
DOMINO CANDIDATO
IOANNI DAVIDI LORENTZ

MVL TAM PRECATVR FELICITATEM
IOANNES IVNCKERVS.

Postquam TRIMALCHIO quidam apud PETRONIVM
convivarum sermones, qui ad salivam erant, coeperat invi-
tare, ipse tandem, inter varia de variis rebus, in primis etiam
de litteris, instituta colloquia, hanc posuit quaestionem: „quod,
inquit, *putamus secundum litteras difficillimum esse artificium?*
„Ego, respondet, *puto medicum & nummularium. Medicus, qui
scit, quid homunciones intra praecordia sua babeant, & quando
febris veniat. Etiam si illos odi pessime, qui mihi iubent sepe
anatinam parari. Nummularius, qui per argentum aes videt.*
Misso iam nummulario, quia in rem nostram non est, paucis
occasione horum verborum dicam de medico, quod sentio, &
deinde ad TE, CANDIDATE NOBILISSIME, & me iterum
convertam. Ad medicum igitur quod attinet, omnino, quid
homunciones intra praecordia sua habent, scire debet, idque
non solum ratione physiologiae, ad quam etiam pertinet anat-
omia, sed etiam ratione pathologiae, ut possit perspicere, cur mor-
bus, cur febris oriatur, & quando id fieri soleat. Magna qui-
dem haec sunt, laboriosa ac difficilia, fateor; verum etiam tan-
to praecleariora summoque cum fructu coniuncta. Multum ve-
ro hic valet industria, quippe quae vel difficillima reddit facilli-
ma. Dignas igitur sua laude partes suscipiunt illi medicinae ti-
rones ac sustinent, qui ingenium, quod natura tribuit, in tem-
pore rebus anatomicis rite excolunt, & multo studio atque assi-
dua industria omnia interiora rimantur, ut sciant, quid homi-
nes intra praecordia sua habeant; cum primis quia non desunt,
qui medicinae tironibus ad hominis penetralia iturus viam faci-
unt.

unt. Velint enim, nolint necesse est, ut fateantur, accuratam anatomiae cognitionem medicinae tironibus maxime esse necessariam. Profecto qui sui ipsius & aliorum hac in re sunt incuriosi, experiuntur aliquando, quam graviter se vindicet illud neglectum *γυαδι σεαυτον*. Et quamquam aliarum rerum vanissimo strepitu turgent, nihil magis illis proficiunt, quam ut, ubi usi venerit, & publice e. gr. in rebus forensibus suam dicere debeant sententiam, putent se in alium terrarum orbem delatos; & sic saepe ludibria quaedam, aliis excitando efficiunt, ut totum corpus ipsorum scientiae enervetur & profusus cadat. Ita non negligenda sunt minora, quippe sine quibus maiora constare haud possunt; Id quod etiam valet de altero momento, pathologia scilicet, quae de morborum causis exponit. Magni profecto usus est sana de morborum causis doctrina & penitior earumdem cognitio; unde iam veteres medicum ad morbum sanandum sufficere crediderunt tantum, quantum ad cognoscendam causam suffecerit. Quum enim morbos curare idem sit, ac eorum causas tollere, sponte consequitur, eum, qui etiam hac ratione non scit, quid homunciones intra praecordia sua habeant, hoc est, qui veras morborum causas non perspicit, vel ventum ferire, vel satis impedite ac empirice curationes instituire, tametsi didicerit agris identidem parere *anatinam*. Sed haec haecenus. Venio nunc ad TE, CANDIDATE DOCTISSIME, & quum in hac utraque parte, praeter studia elegantiora olim in *Padagogio Regio* rite excolta, graviter TE per aliquot annos in *Fridericiana* ostendisti, & ductu exemprove praecceptorum ea profecisti, quae numquam sunt poenitenda, in spem non solum venio, fore, ut aliquando rei medicae sis utilissimus; sed habeo etiam, quod gaudeam TIBIQUE applaudam. Applaudo igitur ex animo, atque ingenuae novos TIBI collatos honores congratulor, nihilque magis habeo in votis, quam ut DEVS illos benigne & clementer fortunet, ac nihil non felix prosperumque TIBI indulgentissime largiatur. De meo studio erga salutem atque incolumitatem TVAM, credo, TE cognovisse ex praeritii temporis testimoniis, quibus me cumularissime satisfecisse persuasum habeo, nec matri TVAE dulcissimae, quamvis sit singulari in TE amore,

amore, hac in re concesserim, ut TE, quam ego, saluum ac felicem maluerit. Quare iam non ago pluribus, sed id tantum in extrema epistola pono, quod tota cogitatione possum, nihil scilicet esse, CANDIDATE NOBILISSIME, quod futuro tempore de mea in TE dubites benevolentia, sed velim TIBI plane persuadeas, me, uti salutis TVÆ cupidus præteritis annis fui, TIBI postea quoque præsto esse futurum. Vale, & me, ut amas, ama. D. in Fridericiana a. d.

XXIII. Aug. MDCCXLV.

Schick zu! Geehrter Freund, da Du nun höher steigest,
Und der gelehrten Welt von Deinem Wissen zeigest.
Weil Du die Medicin nicht obenhin studirst,
So ist es nun Dein Lohn, daß Du wirst promovirt.
Ingea gibt Dir heut das größte Ehren-Zeichen:
Der Höchste lasse es zu Deinem Wohl gereichen.
Erspahre keinen Fleiß, zeig' alles treulich an,
Was zu dem Leben dient, und sicher helfen kan.
Zeigst Du denn ohne Falsch den rechten Weg zum Leben,
So wird der Höchste Dir den Segen dafür geben.

Johannes Regius,
aus Halle, Med. Cand. Oppon.

Seprieseue Zergliederungs-Kunst,
Du lehrest uns des Schöpfers Stärke
Und zeigest seiner Allmacht Werke:
Zerstreust den eitlen Wahn und Dunst
Der sonst Verstand und Witz verblenndt,
Dein edler Fleiß, kan's auch bezeigen,
Drum wird Dein Ruhm allstets da steigen
Wohin Dein muntreer Fuß sich wend
Doch wächst dereinst Dein Glück hieburch
So denk an mich und . . .

J. A. Reich,
aus dem Solms-Laubachischen
d. A. K. V. Opponens.

Sic

Sic monstraturus medicæ cultoribus artis
TE Munere quos dignos poscat, Apollo, suo:
TE vocat, exemplum certum magnumque futurum
Vult scripta exemplo luceque digna TVA,
Adfers; accipiens versatque legitque probatque
Et factum votis prædicat esse satis.
Spe sibi completa; & morbis sperare dolentes
Dummodo spirent, ex TE meliora iubet.
Hinc TVA vota implet TE Doctoremque salutat,
Num possim laudes accumulare TVAS?
Non possum; nihili refert; modo gratos honores
Gratulor, accipias, Doctor amice TIBI.

J. C. NASSE
Bielefelda Ravensbergicus
Med. & Philol. C.

Nus einem Freundschaftes . Trieb will ich Dir Glück zu
rufen,
Besteige nur getrost Hygæens Ehren . Stufen.
Der Höchste wird Dir auch den Segen reichlich schenken,
Und alle Handlungen zu Deinem Besten lenken.

Nich. Andr. Groß,
aus Regensburg,
M. Cand.

00. A 63.29

ULB Halle

3

002 836 548

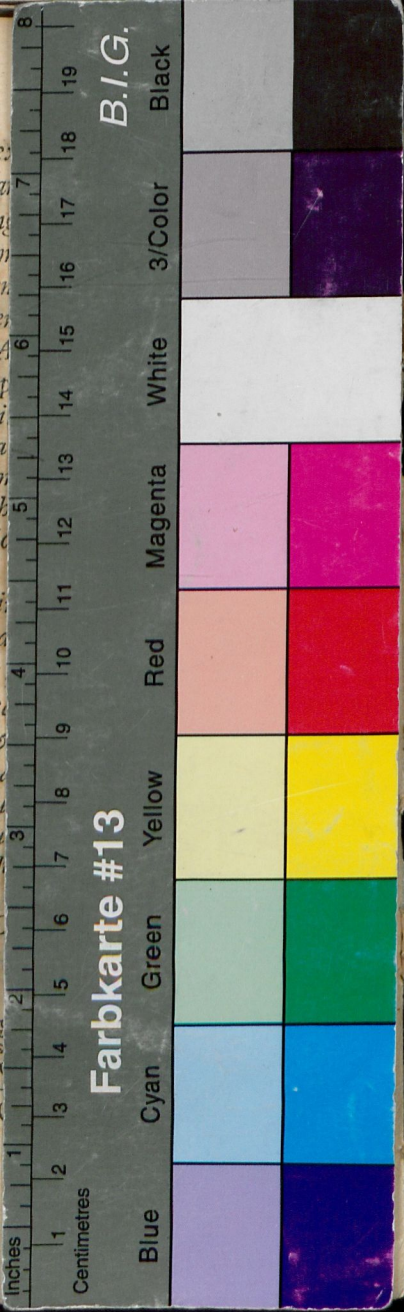

sb.

Rehov

DISSERTATIO INAUGURALIS ANATOMICO - MEDICA
 SISTENS
**SINGVLARIA QVÆDAM
 AD VESICVLAM FELLEAM
 EIVSQVE BILEM SPECTANTIA**

QVAM
 DIVINI NVMINIS AVSPICIIIS IVSSV ET AVCTORITATE
 GRATIOSI ORDINIS MEDICI

PRÆSIDE
 VIRO ILLVSTRI EXCELLENTISSIMO ATQVE
 EXPERIENTISSIMO

DN. JOANNE JVNCKERO
 MEDICINAE DOCTORE EIVSDEMQVE PROFESSORE
 PVBLICO ORDINARIO

DOMINO PATRONO PRÆCEPTORE AC PROMOTORE SVO
 PARENTIS LOCO ÆTATEM COLENDO

PRO GRADV DOCTORIS
 SVMMISQVE IN ARTE MEDICA HONORIBVSV ET PRIVILEGIIS
 DOCTORALIBVSV RITE OBTINENDIS

H. L. Q. C.
 AD D. SEPT. ANNO MDCCXLV.
 PLACIDO ERVDITORVM EXAMINI SVBMITTIT
 AVCTOR ET RESPONDENS

IOANNES DAVID LORENTZ,
 HALENSIS MAGDEB.

HALÆ MAGDEBVRGICAE
 Typis IOANNIS CHRISTIANI HILLIGERI, Acad. Typogr.

